

Vi bryr oss!

- om kvinners rett til et liv uten vold
- derfor må kjønnsbasert forfølgelse gi grunnlag for asyl i Norge
- fordi prostitusjon er vold mot kvinner
- derfor krever vi at regjeringen må vurdere å kriminalisere sexkjøp
- derfor må ofre for menneskehandel få asyl i landet
- derfor må voldtatte få et bedre rettsvern og rett til gratis psykolog
- om barns rett til å slippe å leve med en voldelig far eller stefar
- derfor må alle kommuner støtte et krisesenter økonomisk
- om hverandre på arbeidsplassen. Fagbevegelsen må engasjere seg i arbeidet mot vold mot kvinner



25. NOVEMBER - 10. DESEMBER
INTERNASJONAL KAMPANJE MOT
MENNES VOLD MOT KVINNER
2005



Nettverk mot prostitusjon og
handel med kvinner



Fra 25. november og fram til 10. desember vil kvinnebevegelsen og fagbevegelsen sette søkelyset på et av verdens største menneskerettighetsbrudd, menns vold og overgrep mot kvinner.

I Norge har vi over hundre års erfaring med å bry oss og blande oss opp i ting. Vår seighet har resultert i mange økonomiske, juridiske og sosiale endringer i forhold til menns vold mot kvinner og arbeidet for et likestilt samfunn. Vi har erfart at det meste må angripes fra mange hold med forskjellige strategier og virkemidler.

Vi erkjenner at vi har oppnådd mye gjennom å bry oss. Det skjer faktisk mye rundt omkring i verden med hensyn til kvinnespørsmål, det finnes en global feminismebevegelse, og den er blitt sterkere enn noen gang. Den jobber målrettet og i et raskt tempo for å sikre konkrete samfunnsendringer, både strukturelle og individuelle.

Til tross for kvinnebevegelsens arbeid, er retten til et liv uten vold langt unna for mange. Menns vold mot kvinner er fortsatt omfattende. Mishandling, seksualisert vold, prostitusjon og sexslavehandel minner oss om at kampen må fortsette. Beskyttelse og hjelp til utsatte kvinner må gå hånd i hånd med forebyggende tiltak.

I løpet av denne kampanjen vil vi spesielt bry oss

....om kvinner og deres barns rett til et selvstendig liv uten vold.

Krisesentrene har erfart at skal reetableringsprosessen lykkes i den forstand at kvinnene får muligheter til livsutfoldelse på et trygt og selvstendig grunnlag, trenger noen omfattende og intensiv støtte så lenge kvinnen er med overgriperen, og likeledes gjennom bruddfasen og etter at forholdet er avsluttet.

Når kvinnen skal etablere seg på nytt er det derfor viktig at hun får nok hjelp og støtte, både praktisk, økonomisk, psykososialt og evt helsemessig, slik at hun unngår en lengre periode med ustabile forhold. Dette i seg selv kan også forebygge tilpasningsvansker og psykiske problemer hos barna.

Vi krever et hjelpe- og behandlingstilbud som tar utgangspunkt i de sammensatte behovene hos voldsutsatte. Kommunene må sikre et kompetent og en samordnet kjede av tilbud som skal sikre tilfredsstillende hjelp for de utsatte.

...om situasjonen for kvinner i prostitusjonen og ofre for menneskehandel.

Vårt grunnsyn er at prostitusjon og menneskehandel er vold mot kvinner. Prostitusjon og handel med kvinner betinger et samfunn med manglende likestilling. Vi ser på handel med kvinner, som utnyttes av menn til økonomiske og seksuelle formål, som et alvorlig brudd på menneskerettighetene. Handel med kvinner truer kvinnenes rett til frihet fra slaveri, retten til selvbestemmelse over egen kropp, retten til frihet fra nedverdiggende, ydmykende og umenneskelig behandling, og i ytterste konsekvens, retten til liv.

Dette er så alvorlig at vi ber den nye regjeringen vurdere om det ikke vil være hensiktsmessig å kriminalisere kjøp av seksuelle tjenester. En lov er ikke nok til å bli kvitt prostitusjon. Men vi tror at en slik lov kan være et viktig stoppskilt mot uønsket adferd fra menn. Det er samfunnets formelle stadfesting av at i Norge er ikke kvinnekroppen til salgs.

Gjennom ROSA-prosjektet har vi erfart at med støtte, bistand og hjelp har kvinner klart å komme seg ut av prostitusjonen. Nettverk mot prostitusjon og handel med kvinner har tidligere foreslått en "sluttpakke" for kvinner i prostitusjon. En sluttpakke skal inneholde den hjelpen en kvinne

trenger for å komme seg ut av prostitusjon, den skal være individuelt tilpasset, og utformes med kvinnen som aktiv deltaker.

Vi krever at staten bidrar med midler til et helhetlig hjelpetilbud for å bistå kvinner ut av prostitusjon.

Flere ofre for trafficking ønsker å få bli i Norge – ikke fordi Norge er et så fantastisk land, men fordi det er for vanskelig å vende tilbake. Kvinnene er redde for at hallikene skal fange dem inn i prostitusjon igjen, og de er redde for at noen hjemme skal få vite hva de har vært utsatt for. Kvinnene føler ofte skyld og skam, og at de selv er ansvarlige for situasjonen de har havnet i. Dette til tross for at de ikke har hatt noe annet valg enn å fortsette å ta imot nye menn, bli voldtatt, kontrollert og manipulert av halliker som skulle tjene penger på deres sårbare kropp. Helseskadene ofre for trafficking blir påført er omfattende. Norge må ta sin del av ansvaret for reetablering av kvinnen. Norge må iverksette tiltak i tråd med Palermoprotokollen.

Vi krever oppholdstillatelse for ofre for trafficking. Vi krever at ofre for trafficking får erstatning for påført skade.

.... om situasjonen for voldtatte kvinner og manglende rettsvern og helsetilbud.

I august i år uttalte Riksadvokaten at han er bekymret for rettssikkerheten til de som anmelder voldtekt. Han vil gjøre en større undersøkelse om årsaken til den høye frifinnelsesprosenten, samt undersøke kvaliteten på etterforskningen. De siste årene har kun et fåtall av anmeldte voldtekter endt med en straffereaksjon, og flere tiltalte har blitt frifunnet. Resultatet er i praksis at voldtekt er en forbrytelse der gjerningsmannen kan kalkulere med en svært liten risiko for å bli straffet, til tross for den alvorlige forbrytelsen han har begått.

Å bli utsatt for voldtekt er et psykisk traume som gir reaksjoner som sinne, angst, depresjon, stress, konsentrasjonsproblemer osv. Mange utvikler også post-traumatisk stressforstyrrelse. Det er derfor viktig at de utsatte får et profesjonelt og gratis helsetilbud, slik at de psykiske reaksjonene etter et overgrep kan lindres.

Vi krever en bedre organisering og styrking av politiets og rettsvesenets håndtering av voldtektssaker. Helsevesenet og voldtektsmottakene må tilføres midler og kompetanse, slik at de utsatte får et gratis helsetilbud uten å måtte stå på venteliste.

.....om barns rett til å slippe å leve med en voldelig far eller stefar. Effekten av å være vitne til at mor utsettes for vold av far er like alvorlig som om det var barnet selv som ble utsatt for vold. Vold mot mor er vold mot barn.

I Stortingsmelding 40, 2001-2002 (Barnevernmeldingen) påpeker BFD viktigheten av å definere vold mot kvinner og barn i hjemmet som et offentlig og ikke et privat problem. Barn som vokser opp i familier med vold har i liten grad blitt sett og anerkjent som barn som trenger å få sine rettigheter ivaretatt.

Vi krever derfor at barn i familier med vold får selvstendige rettigheter i barnefordelingssaker, eller som fornærmet når mor anmelder vold, eller når det tas ut offentlig påtale.

..... om at krisesentrene i Norge får en sikker og forutsigbar økonomi.

Stortingets vedtak fra 9. juni om 20 % kommunal og 80 % statlig støtte ble ønsket velkommen av både kommuner og krisesentrene. Dette ville lette fattige kommuners muligheter til å støtte, og ikke minst muligheten til å øke krisesentrenes budsjettammer.

Vista – rapporten fra mai 2004, om kostnader for krisesentre og incestsentre som ble utarbeidet for Barne- og familiedepartementet, viser klart at utfordringene er å sikre økonomiske rammer, samt bringe ressurstilgangen opp på det nivået som er nødvendig for et godt tilbud.

Fremdeles er det kommunene som fastsetter krisesentrenes budsjetttrammer, som igjen utløser statstilskuddet. Hvis en kommune trekker sin støtte til krisesenteret, noe de kan med bakgrunn i at det ikke er et lovpålagt tiltak, mister krisesenteret også statstilskuddet som tidligere.

Vi krever at kommunene blir pålagt gjennom lov å støtte et krisesenter med økonomiske midler.

....om hverandre på arbeidsplassen. Foreløpige funn i Kjersti Alsakers doktorgradsstudie ved UIB, om mishandlede kvinners livskvalitet, viser at 38 % av kvinnene som deltok i studien ikke fikk lov å arbeide utenfor hjemmet av samlivspartner. Studien viser også at yrkesaktive kvinner som er utsatt for vold har dårligere livskvalitet enn de utsatte kvinnene som ikke er i arbeid.

Fortsatt er dessverre overgrep og mishandling tabu og skambelagt. For de utsatte er vanskelig å si at du ikke kommer på jobb fordi du ikke får lov, eller fordi du har slagmerker eller smerter på grunn av fysisk vold, eller er utslitt på grunn av hjemmesituasjonen. Dette kan medføre at det bli mange "hvite løgner" angående fravær, noe som etter hvert kan bli et problem i relasjon til arbeidskollegaer.

LO og Krisesentersekretariatet har utarbeidet en veileder slik at arbeidsplassen har kompetanse om hvordan de kan møte voldsutsatte kvinner med omsorg og støtte, samt gi informasjon om muligheter og rettigheter.

Vi håper fagbevegelsen og arbeidsplassen engasjerer seg i arbeidet mot vold mot kvinner, og at veilederen blir aktivt integrert gjennom rutiner i internkontrollen på alle arbeidsplasser.

..... om Uthaya, om Shahla, om Avin Khadir Yousef og om deres barn

Kvinner på flukt fra kjønnsbasert forfølgelse. Utsatt for grove brudd på deres menneskerettigheter. Dager, netter, år på flukt. Først fra voldelige ektemenn eller regjeringssoldater, siden på flukt fra norske myndigheter som ikke har verken hjerterom eller forstand til å se disse kvinnene, vise nåde, gi dem oppholdstillatelse så de kan få fred, og få komme i gang med sine liv.

Våre krav er: Oppholdstillatelse NÅ for Uthaya, for Shahla, for Avin Khadir Yousef og hennes barn. Gjør retten til asyl på bakgrunn av kjønnsbasert forfølgelse reell i Norge.

Menns vold mot kvinner

- ◆ **1 av 3 kvinner** i verden har blitt utsatt for vold (Unifem).
- ◆ Om lag **hver fjerde** kvinne i verden har blitt utsatt for vold i eget hjem (Unifem)
- ◆ **19%** av kvinners helseplager og skader i industriland er på grunn av menns vold (Unifem).
- ◆ Vold i hjemmet er en av hovedårsakene til **skader og død** blant kvinner i hele verden
- ◆ **Fire millioner** kvinner og jenter blir **kjøpt og solgt** verden over – enten inn i ekteskap, prostitusjon eller slaveri. (FN's Befolkningsfond 2002)
- ◆ Nesten **1 av 3 kvinner** blir hver år voldtatt bare i **Sør-Afrika**
- ◆ **700 000** kvinner blir solgt til lokale prostitusjonsmarkeder i Europa. Mange av kvinnene blir trafikkert inn i prostitusjonen i Norge
- ◆ FNs Befolkningsrapport 2000 anslår at ca. **2 million jenter** står i fare for å bli **kjønnslemlestet** hvert år. Kjønnslemlestelse forekommer også i Norge.
- ◆ **Voldtekt** er den mest **underrapporterte** forbrytelse som begås, og de faktiske tallene på begåtte voldtekter kan være opptil **50 ganger høyere** enn det som rapporteres
- ◆ Hvert år blir mellom **8000 og 9000 kvinner voldtatt** i **Norge**. Av de 681 anmeldte voldtekter i 2002 fikk kun **7,6 % en straffereaksjon**. I 2003 var det en økning til **12,5% i straffereaksjoner på anmeldte voldtekter**. I 2004 anmeldte **739 voldtekt, det er over to pr dag**.
- ◆ Hele **31 prosent** av norske **tenåringsjenter** sier de er blitt tvunget til sex mot sin vilje, viser en undersøkelse i Oslo (Nova i 2002) Nær halvparten av **overgriperne** er gutter på samme alder som jentene, og de fleste skjer på fest.
- ◆ Studier viser at **kvinner med funksjonshemning** lettere blir utsatt for vold og overgrep enn kvinner uten funksjonshemning
- ◆ I 2004 tok ca **30 000** kontakt med landets **krisesentre, enten pr telefon, som dagbruker eller beboer**. Hvert år må ca 2 500 kvinner overnatte på et av landets krisesentre på grunn av menns vold
- ◆ På grunn av **fars vold** bor hvert år mellom **1800 og 2000 barn** på et av landets **krisesentre**. Fra 1992 til 2004 har **23 924 barn** vært beboere sammen med sine mødre
- ◆ På grunn av menns vold er over **1000 kvinner** i Norge på flukt. De bor på **hemmelig adresse eller de strengeste koder**
- ◆ På grunn av menns vold forteller mellom **50 til 60 %** av kvinnene som bor på krisesentrene at de har utviklet **angst og depresjoner**
- ◆ **35%** av **kvinnene** som bodde på krisesentrene i **2002** forteller at de er blitt **drapstruet** av den mannen som påstår han elsker dem
- ◆ Fra 1992 til 2004 ble **208 kvinner drept** i Norge. **101 menn er dømt** for å ha drept sin samlivspartner/ekspartner. Noen saker fra 2004 er ikke kommet opp for retten, så alle er ikke dømt.

- ◆ Mellom **30 og 60 prosent av jentene** i alderen 13 til 19 år har opplevd ulike former for verbal eller fysisk, seksuell trakassering
- ◆ For å beskyttes mot menns vold hadde **1100 kvinner** i mai **2005** voldsalarm i Norge.
- ◆ Hver **fjerde kvinne** har vært utsatt for en eller annen form for vold eller trusler om vold i Norge viser en undersøkelse gjennomført av NIBER og NTNU (2005)
- ◆ Samme undersøkelse viser at **en av ti kvinner** har etter fylte 15 år opplevde voldtekt (NIBER og NTNU 2005)

| | 1992 | 1993 | 1994 | 1995 | 1996 | 1997 | 1998 | 1999 | 2000 | 2001 | 2002 | 2003 | 2004 |
|---|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Drept av nåværende eller tidl. ektemann/samboer | 9 | 10 | 8 | 7 | 8 | 6 | 6 | 4 | 12 | 11 | 7 | 9 | 5 |
| Av totalt drepte kvinner: | 13 | 19 | 15 | 14 | 17 | 14 | 13 | 15 | 23 | 19 | 12 | 20 | 14 |

Kilde: Kripes/Nye Kripes

16-dagers kampanjen 2005

Fra 25. November, den internasjonale dag mot Vold mot Kvinner til 10. desember, verdens menneskerettighetsdag, vil kvinner over hele verden synliggjøre og vise sin motstand mot den volden kvinner utsettes for både på den private og offentlige arena.

I Norge vil kvinneorganisasjoner, fagbevegelsen og krisesentre aksjonere gjennom disse dagene. I de lokale markeringene er det opp til hver organisasjon eller tillitsvalgt å aksjonere på sine premisser, under "slagordet" og temaer som er tatt opp for aksjonen. Dette for å tilpasse aksjonen lokale forhold og problemstillinger.

Hvordan aksjonere:

- **Forsiden/faktasiden kan brukes som en flyer/løpeseddel**
- **Legg løpesedler/flyers i postkasser når du/dere går kveldstur**
- **Legg løpesedler/flyers i kommunehuset, eller be om at disse blir lagt i posthyllene til de ansatte og politisk ledelse**
- **Del ut løpesedler/flyers på din arbeidsplass**
- **Stå på stand - del ut informasjon, løpesedler, synliggjør vold mot kvinner, markedsfør din organisasjon/krisesenter en time eller to**
- **Bruk media - send pressemelding, flyers, send avisinnlegg, skap debatt! Husk at media trenger en kontaktperson å henvende seg til!**
- **Send brev til politikere - legg ved statistikk, løpesedler, eventuelt hva din organisasjon jobber med i forhold til vold mot kvinner, fortell om vold mot kvinner i deres region, by eller tettsted.**
- **Ta med veilederen "Vi bryr oss om hverandre på arbeidsplassen" til en bedrift, kommunen eller en lokal fagforening. Fortell om viktigheten av at arbeidsplassen engasjerer seg i arbeidet mot vold mot kvinner, og at veilederen blir aktivt integrert gjennom rutiner i internkontrollen på alle arbeidsplasser.**
- **Er du tillitsvalgt, verneombud eller arbeidsgiver. Ta opp temaet i veilederen " Vi bryr oss om hverandre på arbeidsplassen" på personalmøte ol. Sett tematikken på dagsorden.**
- **Arranger politiske møter, debatt om hva gjør vi hos oss for å forebygge vold mot kvinner - hvilket tilbud har kvinner og deres barn som har vært utsatt for vold i kommunene/regionen**
- **Lag temamøte - ideell måte for samarbeid mellom organisasjoner - SAMMEN ER VI STERKE!**
- **Foredrag - hold foredrag på skoler, andre organisasjoner, politiske partier osv.**